

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

11 september 2008

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Kris Van Dijck en Robert Voorhamme, mevrouw Kathleen Helsen
en de heren Sven Gatz en Dirk De Cock –**

**houdende interpretatie van de artikelen 44, 44bis en 62, §1, 7°, 9° en 10°,
van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997**

TWEEDE BELANGENCONFLICT

VERSLAG

**van de Gemengde Overlegcommissie
Vlaams Parlement – Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie
uitgebracht door de heer Robert Voorhamme**

Samenstelling van de delegatie:

Voorzitter: mevrouw Marleen Vanderpoorten.

Leden:

de heer Luk Van Nieuwenhuysen;

de heer Ludwig Caluwé;

de heer Robert Voorhamme;

de heer Sven Gatz;

de heer Kris Van Dijk;

de heer Jef Tavernier.

Zie:

1163 (2006-2007)

– Nr. 1: Voorstel van decreet

– Nr. 2: Advies Raad van State

– Nr. 3: Verslag hoorzitting

– Nr. 4: Amendementen

– Nr. 5: Verslag

– Nr. 6: Verslag overleg inzake belangenconflict

INHOUD

	Blz.
1. Uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, voorzitter van de delegatie van het Vlaams Parlement	4
2. Uiteenzetting door de heer Christos Doulkeridis, voorzitter van de delegatie van het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie.....	4
3. Bespreking	5
3.1. Tussenkost van de heer Kris Van Dijck	5
3.2. Tussenkost van de heer Luk Van Nieuwenhuysen	7
3.3. Tussenkost van mevrouw Sylvie Mouzon.....	8
3.4. Tussenkost van de heer Jef Tavernier.....	9
4. Replieken	9
5. Besluit	10

DAMES EN HEREN,

De Gemengde Overlegcommissie Vlaams Parlement - Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie hield op 8 juli 2008 onder het gezamenlijke voorzitterschap van mevrouw Marleen Vanderpoorten en de heer Christos Doulkeridis een overlegvergadering conform artikel 32, §1bis, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. De Overlegcommissie behandelde de motie betreffende een belangenconflict aangenomen door het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie in zijn plenaire vergadering van 17 juni 2008, naar aanleiding van het voorstel van decreet houdende interpretatie van de artikelen 44, 44bis en 62, §1, 7°, 9° en 10°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

De delegatie van het Vlaams Parlement bestond uit mevrouw Marleen Vanderpoorten, voorzitter, de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Robert Voorhamme, Kris Van Dijck en Jef Tavernier. De heer Sven Gatz liet zich verontschuldigen.

De delegatie van het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie bestond uit de heer Christos Doulkeridis, voorzitter, de heer André du Bus de Warnaffe en de dames Anne-Sylvie Mouzon, Caroline Persoons en Dominique Braeckman.

Eerder werd reeds een motie betreffende een belangenconflict aangenomen door het Parlement van de Franse Gemeenschap (*Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 1163/6*).

1. Uiteenzetting door mevrouw Marleen Vanderpoorten, voorzitter van de delegatie van het Vlaams Parlement

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten*, voorzitter van de delegatie van het Vlaams Parlement zegt dat de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie op 13 en 29 november, en op 6 en 13 december 2007 het voorstel van decreet van de heren Kris Van Dijck en Robert Voorhamme, mevrouw Kathleen Helsen en de heren Sven Gatz en Dirk De Cock houdende interpretatie van de artikelen 44, 44bis en 62, §1, 7°, 9° en 10°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 behandelde (*Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 1163/1*).

Bij brief van 23 mei 2007 werd het advies van de Raad van State gevraagd over het voorstel van decreet (*Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 1163/2*). Op 13 november had de toelichting plaats.

Op 29 november werd beslist om over het voorstel van decreet een hoorzitting te organiseren met direc-

tieleden en medewerkers van de faciliteitenscholen uit de Rand. De hoorzitting had plaats op 6 december (zie *Parl. St. Vl. Parl. 2006-07, nr. 1163/3*).

De bespreking en stemming, na amendering, van het voorstel van decreet vond plaats op 13 december 2007.

Op 13 december 2007 nam het Parlement van de Franse Gemeenschap een motie aan betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het voorliggende voorstel van decreet. Een gemengde overlegcommissie tussen het Vlaams Parlement en het Parlement van de Franse Gemeenschap had plaats op 11 februari 2008. Deze gemengde overlegcommissie kwam niet tot een akkoord en verwees het belangenconflict naar de Senaat. Zowel de Senaat (op 15 mei) als het Overlegcomité (op 11 juni) moesten echter ook vaststellen dat er geen consensus was over een voorstel van oplossing.

Vervolgens heeft de heer Christos Doulkeridis, voorzitter van het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie bij brief van 17 juni 2008, aan het Vlaams Parlement de motie overgezonden die het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie diezelfde dag had aangenomen betreffende een belangenconflict naar aanleiding van het betwiste voorstel van decreet. De motie werd overgemaakt aan de politieke fracties in het Vlaams Parlement en aan de leden van de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie. De voorzitter stelt voor dat de heer Doulkeridis de motie toelicht.

Conform artikel 32, §§1bis en 1ter, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen moet een overleg plaatsvinden tussen de betrokken assemblees. De delegatie van het Vlaams Parlement is benoemd door de plenaire vergadering van 30 juni 2008 en bestaat uit: de heer Luk Van Nieuwenhuysen (Vlaams Belang), de heren Ludwig Caluwé (CD&V), Sven Gatz (Open Vld), Robert Voorhamme (sp.a + VlaamsProgressieven), Jef Tavernier (Groen!) en Kris Van Dijck (N-VA) en mevrouw Marleen Vanderpoorten (Open Vld).

2. Uiteenzetting door de heer Christos Doulkeridis, voorzitter van de delegatie van het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie

De heer *Christos Doulkeridis*, voorzitter van de delegatie van het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie bevestigt dat op 17 juni 2008 het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie inderdaad een motie betreffende een belangenconflict heeft aangenomen ten gevolge van de stemming in de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Weten-

schap en Innovatie van het Vlaams Parlement van het voorstel van decreet houdende interpretatie van de artikelen 44, 44bis en 62, §1, 7°, 9° en 10°, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

Hij stelt de delegatie van het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie voor: de heer André du Bus de Warnaffe, mevrouw Anne-Sylvie Mouzon, mevrouw Caroline Persoons en mevrouw Dominique Braeckman, allen fractieleiders van de vier erkende fracties.

De voorzitter geeft lezing van de motie die verwijst naar de artikelen 138 en 143 van de Grondwet, naar artikel 32, §1bis, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, en naar artikel 57 van het Reglement van de Raad van de Franse Gemeenschapscommissie.

De motie stelt in de overwegingen dat het voorstel van decreet eenzijdig de vroegere akkoorden over het pedagogisch toezicht inzake de Franstalige scholen uit de zes randgemeenten in vraag stelt. Verder is het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie van mening dat het voorstel van decreet afbreuk doet aan de taalfaciliteiten inzake onderwijs die werden toegekend aan de Franstaligen in die zes gemeenten, faciliteiten die worden gegarandeerd door de Grondwet en de wetten op het gebruik van de talen. Het voorstel van decreet zou volgens de motie ernstige schade toebrengen aan de belangen van de leerlingen en leerkrachten en dreigt de goede werking van de Franstalige scholen in de rand te ondergraven door het opleggen van een leerplan, de eindtermen en ontwikkelingsdoelen van de Vlaamse Gemeenschap. Verder stelt de motie dat de rechten van de Franstaligen in de gemeenten met een speciaal statuut in het Nederlandse taalgebied bedreigd zijn door het beleid van de Vlaamse Gemeenschap dat de definitieve rechten, die erkent zijn door de wet en gegarandeerd worden door de Grondwet, ontkent. Het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie is van oordeel dat het voorstel van decreet de solidariteit aantast tussen Brussel, Wallonië en de Franstaligen van de randgemeenten en dat het voorstel van decreet moet gezien worden als een daad die schade toebrengt aan het institutioneel evenwicht tussen de twee grote gemeenschappen van het land. Voorts wordt verwezen naar de motie betreffende een belangenconflict dat werd ingeroepen door het Parlement van de Franse Gemeenschap op 13 december 2007 en de beslissing van de Commissie voor Institutionele Aangelegenheden van de Senaat om geen gemotiveerd advies uit te brengen binnen de gestelde termijn. Het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie is zich bewust van het respect voor het institutioneel evenwicht enerzijds en het

recht van alle Franstaligen van het land anderzijds, en herbevestigt haar solidariteit met hen.

De voorzitter zegt dat het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie van oordeel is dat het voorstel van decreet van die aard is dat het de Franstalige inwoners van de randgemeenten discrimineert en ernstige schade toebrengt aan de belangen van de Franstalige Belgen.

Daarom vraagt het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie de opschorting van de procedure met betrekking tot het voorliggende voorstel van decreet met het oog op overleg.

3. Bespreking

3.1. Tussenkomst van de heer Kris Van Dijk

De heer *Kris Van Dijk* verwijst naar de argumentatie die hij ontwikkelde bij het vorige, in grote mate gelijklopende belangenconflict met het Parlement van de Franse Gemeenschap. (*Parl. St.* Vl. Parl. 2006-07, nr. 1163/6). Hierin wordt de juridische redenering die aan de basis ligt van het voorstel van decreet van de meerderheid ten gronde ontwikkeld. Hij herneemt ze voor de volledigheid.

Achterliggend aan dit voorstel van decreet is het politieke standpunt van het Vlaams Parlement en van de Vlaamse Regering. Het kan namelijk beleidsmatig niet verantwoord worden dat de Vlaamse Gemeenschap enerzijds de acht Franstalige basisscholen in de zes Vlaamse randgemeenten in aanzienlijke mate financiert en anderzijds onder eigen verantwoordelijkheid getuigsschriften basisonderwijs aflevert aan de leerlingen van deze scholen wanneer ze deze scholen verlaten om hun opleiding elders verder te zetten, en dus de kwaliteit van het genoten onderwijs attesteert, zonder dat de Vlaamse overheid zicht heeft op de pedagogische invulling en werking van deze scholen. Hier zou toch het fundamentele bestuursprincipe moeten gelden dat wie financiert ook toezicht moet kunnen uitoefenen op de inhoudelijke besteding van de door hem toegekende middelen, alsook dat wie attesteert zo'n verklaring niet zou mogen afleveren zonder inhoudelijke zekerheid over datgene wat dit attest eigenlijk wil staven.

De Vlaamse parlementaire meerderheid en de Vlaamse Regering engageerden zich dan ook in het Vlaamse regeerakkoord om voor de pedagogische inspectie van deze acht Franstalige scholen een oplossing te zoeken. Niet alleen tijdens de huidige legislatuur, ook tijdens de voorbije decennia zijn er heel wat initiatieven genomen. Het betwiste voorstel van decreet past in die beleidsintentie, maar wil in

eerste instantie vooral juridische duidelijkheid creëren, zowel voor de betrokken overheden, als de betrokken scholen en leerlingen, over het juridische statuut van deze scholen. Immers, zoals in het voorstel omstandig wordt uiteengezet, is er tussen de gemeenschappen en tussen juristen discussie over de juiste toepassing en gevolgen van de grondwettelijke bepalingen inzake onderwijs.

De indieners van het voorstel zijn van oordeel dat die bepalingen, en meer specifiek artikel 127, §1, eerste lid, 2°, van de Grondwet – voordien artikel 59bis, §2, eerste lid, 2° – en artikel 127, §2, van de Grondwet – voordien artikel 59bis, §4 – zeker zoals ze geformuleerd zijn sinds de grondwetsherziening van 1988, tot gevolg hebben dat de Vlaamse Gemeenschap, op drie in de Grondwet zelf limitatief opgesomde uitzonderingen na die federale bevoegdheid zijn gebleven, exclusief bevoegd is.

En dit dus met uitsluiting van elke andere gemeenschap, voor en over alle onderwijsinstellingen gesitueerd in het Nederlands taalgebied. Met andere woorden, de indieners zijn van mening dat de huidige situatie van de acht Franstalige scholen in de Vlaamse randgemeenten in strijd is met de Grondwet. Zij baseren zich voor deze juridische stelling op het principe van de hiërarchie van de rechtsnormen en meer specifiek het primaat van de Grondwet boven elke andere rechtsregel, met inbegrip van de bijzondere wetten. Immers, zoals uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof sinds 1990 blijkt, moeten de bevoegdheidsverdelende regels in de bijzondere wetten in overeenstemming zijn met de grondwettelijke bevoegdheidsverdelende regels.

En het is de stelling van de indieners, onderbouwd in het voorstel van decreet, dat artikel 5 van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en voor de Franse Cultuurgemeenschap, dat de wettelijke basis vormt voor het zogenaamde protocol van 1970 inzake de pedagogische inspectie van de Franstalige scholen in de zes Vlaamse randgemeenten, indruist tegen de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling inzake onderwijs en dus als ongrondwettelijke bepaling niet toegepast kan en mag worden. In afgeleide orde geldt dit dus ook voor artikel 93 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Belangrijk hierbij is dat de indieners van mening zijn dat de grondwetgever van 1988 op geen enkele wijze nog een grondwettelijk achterpoortje wou laten bestaan – en dit ook niet heeft gedaan – dat zou toelaten om de uitdrukkelijk in de Grondwet zelf bepaalde bevoegdheidsverdeling inzake onderwijs toch nog via een bijzondere wet te omzeilen en dus uit te hol-

len, in casu onder de vorm van het toekennen van de bevoegdheid aan de Franse Gemeenschap om toch nog op het Nederlandse taalgebied te mogen optreden.

De heer Van Dijck benadrukt dat de indieners in hun voorstel van decreet dus geen uitspraak doen over de grondwettigheid van de betwiste bepaling van de wet van 1971 voor de grondwetswijziging van 1988.

Aanvullend worden in het voorstel nog twee andere juridische stellingen ontwikkeld, namelijk ten eerste dat enkel het zogenaamde protocol van 1970 een bijzondere wettelijke bescherming geniet – dit vloeit voort uit de tekst van artikel 5 van de wet van 1971 zelf – en ten tweede dat artikel 16bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen in deze niet van toepassing is omdat dit niet geldt voor gemeenschapsbevoegdheden. Bovendien en uiteraard mag ook dit artikel 16bis niet indruisen tegen de grondwettelijke bevoegdheidsverdeling inzake onderwijs en zou het dus, als het wel van toepassing zou zijn – quod non – eveneens wat dit aspect betreft ongrondwettig zijn.

Dit alles leidt tot de juridische conclusie dat de Vlaamse Gemeenschap zeker sinds 1988 grondwettelijk exclusief bevoegd is voor de acht Franstalige basisscholen in de zes Vlaamse randgemeenten. Hieruit volgt dat de normale regelgeving die in Vlaanderen geldt voor het basisonderwijs ook geldt voor deze acht Franstalige basisscholen. En die regelgeving is in eerste instantie terug te vinden in het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

Om enerzijds duidelijk aan te geven dat de Vlaamse Gemeenschap volgens de indieners sinds 1988 grondwettelijk bevoegd is voor de betrokken acht scholen en anderzijds omdat grondwettelijk de Vlaamse Gemeenschap op geen enkel moment afstand kon doen van die eigen grondwettelijke onderwijsbevoegdheid, willen de indieners niet alleen duidelijk maken dat de Vlaamse regelgeving inzake basisonderwijs principieel altijd van toepassing is geweest op deze scholen, maar kunnen ze grondwettelijk zelfs niet anders omdat het Vlaams Parlement uiteraard niet bevoegd is om te bepalen vanaf wanneer deze grondwettelijke bevoegdheid pas geldt. Daarom is dus gekozen voor het instrument van een interpretatief decreet dat dus per definitie terugwerkende kracht heeft tot op de datum van inwerkingtreding van de bepalingen van het decreet basisonderwijs die authentiek geïnterpreteerd worden.

De heer Van Dijck benadrukt nogmaals dat het voorstel van interpretatief decreet voor de indieners in eerste instantie het instrument is om juridische duidelijkheid te krijgen over de Vlaamse bevoegdheid inzake deze scholen.

In die zin vindt de spreker het betreuenswaardig dat voorafgaand overleg tussen de ministers van Onderwijs van de Vlaamse en Franse Gemeenschap niet geleid heeft tot een andere piste om dit juridisch probleem op te lossen. Het is volgens hem eveneens betreuenswaardig dat ook de verenigde kamers van de Raad van State, aan wie het voorstel van decreet werd overgemaakt voor advies, na ongeveer vijf maanden de tijd gehad te hebben, niet verder zijn gekomen dan de vaststelling dat er inderdaad een grondwetsdiscussie is en dat het de Raad niet toekomt om deze controversen te beslechten. De Raad van State verwees naar het Grondwettelijk Hof als bevoegde instantie om dit conflict te beslechten (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1163/2*).

Daarom was er geen andere optie dan te pogen dit voorstel van decreet zo snel mogelijk te stemmen om zo een procedure voor het Grondwettelijk Hof uit te lokken en zo eindelijk uitsluitsel te krijgen over deze rechtsvraag.

Aanvullend wenst de heer Van Dijck nog een aantal punten te benadrukken.

Ten eerste stelt hij dat aan de basis van het huidige en het vorige belangenconflict een dispuut ligt over de toepassing en interpretatie van de Grondwet en meer specifiek de gevolgen die de grondwetsherziening van 1988 had op een aantal bepalingen van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. De Vlaamse meerderheid en de Vlaamse Regering hebben ter zake een duidelijk juridisch onderbouwd standpunt ingenomen en dit, zoals gezegd bijna noodgedwongen, vertaald in het voorliggende voorstel van decreet omdat andere pistes blijkbaar niet mogelijk zijn. Het is steeds en nog altijd de bedoeling van de meerderheid van het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering om dit juridisch geschil te laten beslechten door de daartoe grondwettelijk bevoegde instantie, namelijk het Grondwettelijk Hof. De indieners vragen nogmaals dat men akkoord gaat om dit geschil zo snel mogelijk aan dit Hof te kunnen voorleggen en zij engageren zich dat de beslissing van het Hof zal gerespecteerd worden. Het invoeren van het tweede belangenconflict zorgt er helaas alleen maar voor dat juridische duidelijkheid verder wordt uitgesteld. En dat zorgt inderdaad voor verwarring en ongerustheid bij de direct betrokkenen.

Ten tweede is het niet de bedoeling van de indieners om met dit voorstel het bestaansrecht van de bestaande acht Franstalige basisscholen in de Vlaamse randgemeenten, zoals dit gewaarborgd wordt door de federale taalwetgeving, in vraag te stellen. Het is in tegendeel zelfs de bedoeling om deze scholen te laten genieten van alle ondersteuningsmaatregelen die het Vlaamse onderwijsbeleid voorziet voor het

basisonderwijs in Vlaanderen. Dit uiteraard rekening houdend met de pedagogische eigenheid van deze scholen en in het bijzonder hun ‘brugfunctie’ die zij vanuit hun wettelijke doelstelling vervullen naar zowel het Franstalige als het Nederlandstalige secundaire onderwijs.

Ten derde hadden de indieners in hun voorstel van decreet een ruime overgangperiode voorzien, namelijk tot de start van het schooljaar 2009-2010. Dit moest juist toelaten om enerzijds de vereiste juridische duidelijkheid te krijgen en anderzijds toch nog de nodige tijd te hebben opdat de betrokken onderwijsdiensten en de betrokken scholen het nodige overleg konden plegen en de nodige praktische afspraken konden maken en dito maatregelen konden nemen. Men kon zelfs gebruik maken van de mogelijkheid voorzien in het Vlaamse decreet basisonderwijs om een afwijking te vragen van de algemene ontwikkelingsdoelen en/of eindtermen en gelijkwaardige vervangende ontwikkelingsdoelen en/of eindtermen voorstellen. Echter, door de opeenvolgende belangenconflicten en het tijdsverloop daardoor, dreigt men nu net datgene te realiseren wat men in het belangenconflict aan het Vlaams Parlement verwijt, namelijk de belangen van de betrokken leerlingen en het onderwijspersoneel te schaden en de goede werking van de betrokken scholen in gevaar te brengen.

Tenslotte wenst de heer Van Dijck persoonlijk nog het volgende toe te voegen: hij las met verbazing in de motie houdende het belangenconflict, dat het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie van mening is dat dit voorstel een aanslag vormt op het institutioneel evenwicht tussen de beide grote gemeenschappen van België. Dit is een vergaande verklaring. Zoals gezegd wil het voorliggend voorstel in essentie niets anders dan uitvoering geven aan een aantal grondwettelijke bepalingen en uitdrukkelijk ook binnen die bepalingen blijven. Als dat betekent dat het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie stelt dat – zelfs al zou het Grondwettelijk Hof het Vlaams Parlement gelijk geven wat de interpretatie van deze grondwetsbepalingen betreft – een grondwetsconforme uitoefening van de Vlaamse onderwijsbevoegdheid beschouwd wordt als een breuk van het evenwicht tussen de grote gemeenschappen van België, dan heeft dit zijns inziens inderdaad zeer verregaande repercussies. Maar hij veronderstelt dat dit niet de bedoeling was en is.

3.2. Tussenkomen van de heer Luk Van Nieuwenhuysen

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* schaaft zich grotendeels achter de uiteenzetting van de heer Van Dijck en de ontwikkelde juridische argumenten. Hij is van oordeel dat het ingeroepen belangenconflict

een louter verdragingsmanoeuvre is gelet op de federale communautaire onderhandelingen over de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. Juridisch uitgedrukt kan men spreken van een ‘tergend geding’. Hij ziet niet in waarom er na het eerste belangenconflict ook een tweede belangenconflict moet ingeroepen worden. Sedertdien zijn er immers geen nieuwe elementen in het dossier.

Bovendien is hij van mening dat er geen schending is van belangen van de Franstalige Brusselaars in het voorliggende dossier. Het faciliteitenonderwijs is bedoeld voor de kinderen van de Franstalige inwoners van de zes randgemeenten en niemand anders. Dat is wettelijk zo bepaald.

Hij leest in de motie dat er een aantasting zou zijn van de solidariteit tussen Brussel, Wallonië en de Franstaligen in de Vlaamse Rand. Hij vraagt aan de delegatie van het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie waaruit die solidariteit dan bestaat. Verder spreekt de motie van de solidariteit van Brussel met de Franstaligen in de Vlaamse Rand. Hij vindt dat men hooguit kan spreken van solidariteit met de Franstalige Brusselaars. De Brusselse Vlamingen hebben hun eigen zorgen, onder meer door het gebrek aan kennis van het Nederlands in de Brusselse openbare ziekenhuizen en de politiediensten en door de pertinente weigering van een aantal Brusselse gemeenten om Nederlandstalig gemeentelijk onderwijs te organiseren. Nu oproepen tot onderhandelen lijkt hem een beetje overdreven.

Bij de lezing van het verslag van het debat in het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie was de spreker enigszins ontroerd bij de oproep tot onderhandeling. Sinds hij zitting heeft in het Vlaams Parlement in 1992 heeft de heer Van Nieuwenhuysen nooit anders geweten dan dat de Vlaamse ministers van Onderwijs bij aanvang van elke legislatuur hoopvol stelden dat ze zouden onderhandelen met hun collega-minister van de Franse Gemeenschap. Telkens werden de Vlaamse ministers met een kluitje in het riet gestuurd.

Men kan het de indieners van het voorstel van decreet niet kwalijk nemen dat zij het onderwijsbeleid van de Vlaamse Gemeenschap in overeenstemming willen brengen met de Grondwet. Uiteindelijk zal het Grondwettelijk Hof moeten oordelen hierover.

3.3. Tussenkomst van mevrouw Sylvie Mouzon

Mevrouw *Sylvie Mouzon* bedankt de heer Van Dijk voor de uitgebreide juridische precisering van het voorstel van decreet. Zij dankt ook de heren Van Dijk en Van Nieuwenhuysen voor de serene – maar besliste – manier waarop ze zijn tussengekomen. Bij

een ander belangenconflict met de Kamer van Volksvertegenwoordigers was de toon enigszins anders.

De spreker verwijst naar de Franstalige juridische interpretatie die zegt dat de Grondwet naar een bijzondere wet verwijst om de samenwerking inzake onderwijs tussen de gemeenschappen te regelen. In de bijzondere wet staan ook twee artikelen, namelijk artikelen 16bis en 93 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 en daar behoudt men de artikelen 4 en 5 van de wet van 21 juli 1971. Hierop baseren de Franstaligen zich om te stellen dat er een stand-still bestaat over het akkoord dat bestond tussen de twee ministers van Onderwijs. De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft inderdaad verwezen naar het Grondwettelijk Hof. De heer Van Dijk stelt dat het Grondwettelijk Hof nu zal moeten beslissen, maar mevrouw Mouzon wijst erop dat de heer Van Dijk ook reeds een beslissing neemt door het voorstel van decreet te willen stemmen. Dat wat het juridische aspect betreft.

Wat het politieke aspect betreft is het inderdaad zo dat de tweede motie de termijnen opnieuw schorst en dat er ondertussen onderhandelingen plaatshebben op het federale niveau. De spreker denkt dat het niet nutteloos is om ook daarvoor tijd vrij te maken.

Er worden vragen gesteld bij het belang van de Franstalige Brusselaars wanneer het gaat over de pedagogisch inspectie van de Franse Gemeenschap in de scholen van de faciliteitengemeenten. Kinderen die in die gemeenten Franstalig lager onderwijs hebben gevolgd zullen hun middelbare en universitaire studies grotendeels in het Frans verderzetten. Het is dus logisch dat men een bepaalde continuïteit wil verzekeren. De situatie van de Vlaamse kinderen in het Brussels onderwijs is toch enigszins anders. In Brussel hebben zij de mogelijkheid om de volledige studiecycclus te volgen: lager, middelbaar en hoger onderwijs. Het geheel wordt georganiseerd, gefinancierd en geïnspecteerd door de Vlaamse Gemeenschap. Wanneer zij geen hoger onderwijs vinden dat voldoet aan hun wensen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dan zal men in Vlaanderen hoger onderwijs vinden met eenzelfde homogeniteit inzake inspectie en politieke beslissingen. Hun belangen worden dus niet bedreigd.

Wat gebeurt er fundamenteel? Mevrouw Mouzon denkt dat de Franstaligen altijd gedacht hebben dat de betrokken gemeenten altijd deel moesten uitmaken van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Er werden toegevingen gedaan om dit te laten behoren tot Vlaanderen op voorwaarde dat er faciliteiten zouden zijn en een stand-still. Momenteel wordt deze toegevingen opnieuw in vraag gesteld. Het fundamentele probleem is dat de faciliteitengemeen-

ten deel uitmaken van Vlaanderen. Zij is van mening dat dat probleem niet in de gemengde overlegcommissie zal opgelost worden. Er moet ook geen olie op het vuur worden gegooid. Dat is zeker geen oplossing. Zij probeert dit niet te doen en de andere sprekers hebben dat ook niet willen doen. Het zal afwachten zijn om te zien hoe de federale onderhandelaars tot een oplossing komen.

3.4. Tussenkomst van de heer Jef Tavernier

De heer *Jef Tavernier* stelt dat de laatste uitspraak belangrijk is. Hij voelt er zich echter ongemakkelijk bij. Hij heeft het gevoel dat beide partijen het beschouwen als een verplicht nummer waarbij ieder zijn rol speelt maar waarbij van overleg geen sprake is. Het idee is dat het probleem elders moet worden opgelost in het kader van de federale onderhandelingen. Hij is van oordeel dat dit niet tussen regeringen of partijvoorzitters moet onderhandeld worden maar het voorwerp moet zijn van regelmatig overleg tussen parlementsleden onderling. De spreker betreurt dat er alleen contact is met de parlementsleden van de Franse Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie bij conflicten.

Sinds het Protocol van 1970 werd België grondig hervormd waardoor sommige zaken juridisch betwist kunnen worden. Iedereen zal erkennen dat de Franstalige scholen in de faciliteitengemeenten in de Rand iets specifiek zijn en altijd een bepaald gemengd karakter zullen hebben. Dit betekent dat men in overleg tot een afspraak zou moeten komen. De heer Tavernier betreurt dat de ministers daar in de loop der jaren niet zijn in geslaagd.

Bekeken vanuit de federale staatsstructuur zou er naar moeten gestreefd worden dat de faciliteitenscholen in de Rand aansluiten bij zowel het onderwijs dat valt onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, als het onderwijs waarvoor de Franse Gemeenschap bevoegd is. Men zou in het secundair onderwijs zowel in het Frans als het Nederlands moeten kunnen verder studeren. In die zin zou er sprake zijn van een echt gemengd systeem.

De heer Tavernier betreurt enigszins de zware woorden van de motie. Met zijn uiteenzetting heeft de heer Van Dijck het geheel herleidt tot een meer juridische discussie zonder gebruik te maken van zware principes of beschuldigingen.

Concluderend stelt de heer Tavernier dat de zaken niet op de spits moeten worden gedreven en hij hoopt dat er in de toekomst ruimte is voor meer overleg tussen de verschillende gemeenschappen zonder dat er sprake moet zijn van conflict. Hij hoopt op een oplossing zonder dat de partijen elkaar

gaan beschuldigen door het in vraag stellen van een aantal grote grondbeginselen en zodat er sprake is van een volwassen debat.

4. Replieken

De heer *Kris Van Dijck* repliceert op de tussenkomst van mevrouw Mouzon. Hij zegt dat de Vlaamse parlementsleden niet zo agressief zijn als dat sommige media schrijven.

De bijzondere wet van 1980 en de stand-stillbepaling is de indieners bekend. Daarom heeft hij uitvoering verwezen naar de grondwetswijziging van 1988. Maar er is een hiërarchie in de rechtsorde en een bijzondere wet kan nooit indruisen tegen de Grondwet. De discussie draait vaak rond wie er bevoegd is: toe hoever gaat de bevoegdheid van de Vlaamse en de Franse Gemeenschap? Vaak wordt er dan gesteld dat bepaalde rechten in het gedrang zijn. De Grondwet bepaalt echter dat de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap zich uitstrekt over het Vlaamse Gewest en het tweetalige gebied Brussel. En voor de Franse Gemeenschap is dat het Waalse Gewest en het tweetalige gebied Brussel.

Wat het statuut van de scholen betreft, zal de heer Kris Van Dijck nooit voorstellen indienen in het Vlaams Parlement die indruisen tegen bevoegdheden van het federale niveau. De taalwetgeving is een federale aangelegenheid. Dat geldt ook voor de benoeming van de burgemeesters in de faciliteitengemeenten van de Rand. De federale wet stelt duidelijk dat in een aantal gemeenten er rechten zijn. Maar die rechten hebben ook hun beperkingen. Deze rechten worden ook door de Vlaamse Gemeenschap erkent. Zij staat ook in voor de financiering van de betrokken scholen en de betaling van de leerkrachten. Dat is echter niet altijd zo in het omgekeerde geval.

De onderwijstaal is daar vandaag, maar ook morgen, het Frans. In zijn tussenkomst heeft de heer Van Dijck gezegd dat de Vlaamse regelgeving een grote flexibiliteit toelaat voor eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Maar het gaat om het fundamentele principe: wie betaalt, moet ook toezicht houden. Die scholen zijn nu Franstalig en zullen dat morgen ook zijn. Het is met andere woorden Franstalig Vlaams onderwijs.

De heer *Christos Doukeridis*, voorzitter, dankt de sprekers voor de kwaliteit van het debat. Hij beaamt de stelling van de heer Tavernier dat er meer overleg zou moeten zijn. Indien er meer dialoog zou zijn dan zouden zich minder dergelijke situaties voordoen.

Het gaat in het huidige geval niet over een nieuwe situatie die ontstaan is met het voorstel van decreet

of met andere recente dossiers. De voorzitter verzekert dat, omdat het gaat om een Brussels parlement, de bereidheid tot dialoog aanwezig is tussen Nederlandstaligen en Franstaligen: bijvoorbeeld in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, of de paritaire gemeenschappelijke regering, of tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschapscommissie. Er wordt onophoudelijk getracht de relaties te verbeteren door een betere samenwerking. Hetzelfde zou kunnen gebeuren op het niveau van de twee gemeenschappen. De spreker betreurt dat er geen akkoord mogelijk is tussen beide onderwijsministers, net zoals er geen akkoord is op cultureel vlak tussen beide gemeenschappen want dat zou meer praktisch zijn.

Het is belangrijk goed te begrijpen dat de motie werd gestemd in een sfeer die niet agressief, noch wraakzuchtig, noch vernederend was maar erg sereen. Het was de bedoeling van alle fracties in het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie om tijd te laten om een onderhandelde oplossing te vinden. De voorzitter merkt in een repliek op de opmerkingen van de heer Tavernier op dat bij de communautaire onderhandelingen wel degelijk parlementsleden aanwezig zijn. Zoals de heer Van Dijck in zijn laatste tussenkomst stelde komt men terecht in een debat dat zich verder uitstrekt dan het voorliggende voorstel van decreet. Hij heeft geluisterd naar de argumenten die werden ontwikkeld. Het is niet abnormaal dat op een moment dat de partijen proberen te komen tot een onderhandelde oplossing men eerst probeert een oplossing te vinden via deze weg. Dat is immers een engagement waar de meeste democratische partijen van het noorden, het centrum en het zuiden van het land zich achter scharen.

5. Besluit

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten*, voorzitter, stelt vast dat men niet tot een akkoord komt. Het geschil zal worden voorgelegd aan de Senaat. Die moet binnen dertig dagen nadat het geschil door het Vlaams Parlement bij hen aanhangig is gemaakt, een gemotiveerd advies verstrekken aan het Overlegcomité dat is ingesteld bij artikel 31 van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Het Overlegcomité beschikt dan over eveneens dertig dagen na ontvangst van het advies van de Senaat om bij consensus een beslissing te nemen of niet te nemen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Robert
VOORHAMME

Marleen
VANDERPOORTEN